

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	15 juli 2024
Voorstelnummer	D766616
Datum raadsvoorstel	10 juni 2024
Portefeuillehouder(s)	Antoine Tromp
Commissie	Raadscommissie
Datum commissie	1 juli
Soort agendering	
Agendapunt	
Team	BOR - BenB en gemeentelijk eigendom
Opsteller	Martin Jansen
Datum B&W besluit	18 juni 2024
Bijlagen:	1

Onderwerp : Groenbeleidsplan Heiloo 2024-2034

Voorgesteld besluit

De raad besluit het groenbeleidsplan 2024-2034 vast te stellen

Geheimhouding

☐ Ja * Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Het vorige groenbeleidsplan is aan het einde van zijn looptijd en aan vernieuwing toe. Wij willen met dit nieuwe groenbeleidsplan onder meer invulling geven aan de paragraaf Duurzaamheid en groen uit het collegeprogramma 2022-2026 'Heiloo Natuurlijk!'. In dit nieuwe groenbeleid ligt de focus op de actuele maatschappelijke thema's; identiteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheid. Het groenbeleid wordt iedere twee jaar geëvalueerd op bovenstaande thema's en gerapporteerd aan uw raad.

In 2025 wordt het huidige groenbeheerplan geactualiseerd zodat de vastgestelde kaders uit dit groenbeleid verder kunnen worden uitgewerkt. Een voorbeeld is verhogen biodiversiteit dat wij onder andere willen bereiken door meer natuurvriendelijk maaien en het inkopen van volledig biologisch plantmateriaal. Dit groenbeleidsplan is budgetneutraal. Bij de herijking van het groenbeheerplan in 2025 komen wij met financiële voorstellen waaruit uw raad een keuze kan maken.

Met dit groenbeleidsplan wordt uitvoering gegeven aan de volgende moties en toezeggingen:

Moties

- Bescherming houtwallen (2021-02)

In het groenbeleidsplan wordt de huidige bescherming van de houtwallen beschreven. Er wordt voorgesteld de bescherming van cultureel erfgoed, zoals groene(aangelegde) monumenten of beschermde cultuurlandschappen' (Memorie van Toelichting bij Aanvullingsbesluit Natuur Omgevingswet, blz. 288) uitgebreider te beschermen in het omgevingsplan. Wij vinden het van belang waardevolle bomen op landgoederen te beschermen, mede vanuit cultuurhistorisch oogpunt. Er wordt ingezet om in het omgevingsplan aanvullende regels op te nemen zodat bomen en houtopstanden beter beschermd worden.

- Groenbeheerplan inkorten (2021-02)

Het groenbeheerplan wordt na de vaststelling van de beleidskaders in 2025 geüpdatet.

- Groenbeheerplan met integratie van ecologische principes (2021-01)

Een belangrijk thema in het groenbeleidsplan is biodiversiteit. Dit wordt uitgewerkt in het te actualiseren groenbeheerplan in 2025. Hierbij wordt een maaikaart toegevoegd waarop staat aangegeven waar natuurvriendelijk gemaaid wordt.

- Toevoegen van bomen (2022-01)

Het toevoegen van bomen gebeurt met name bij nieuwbouw zoals in woonwijk Zuiderloo. In de openbare ruimte liggen weinig kansen om extra bomen aan te planten door een gebrek aan beschikbare (ondergrondse) ruimte waar bomen volledig tot wasdom kunnen komen.

Toezeggingen

- Scenario's biodiversiteit Noorder- en Zuiderneg.

De Noorder- en Zuiderneg hebben een relatief lage biodiversiteit wanneer dit wordt afgezet tegen de grote van het gebied. De reden hiervoor is een combinatie van geen of weinig natuurlijk beheer, recreatiedruk en intensief agrarisch gebruik aan de randen waardoor er weinig buffering is voor de Neggen. Er is veel verruiging (stikstof minnende planten als brandnetel, fluitenkruid en zevenblad) en achterstallig onderhoud van bomen, paden en oevers. Achterstallig onderhoud is het resultaat van bezuinigingen in het onderhoud vanuit het verleden. In het groenbeleidsplan wordt uw raad een stappenplan voorgelegd hoe wij de

toekomst van de Neggen zien. Dit stappenplan behelst in eerste instantie het wegwerken van achterstallig onderhoud om hiermee de landschappelijke waarden te behouden en te versterken.

Voor de financiering kan gebruik worden gemaakt van het gebiedsontwikkelingsprogramma Overeenkomst Nieuwe Strandwal (O.N.S.). Voor deze aanvraag komen wij op een later moment terug bij uw raad. Vervolgens willen wij de Neggen aanmelden bij de provincie Noord-Holland als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN-gebied). Als deze begrenzing door de provincie heeft plaats gevonden kan het beheer worden overgedragen aan een landschapsorganisatie. Wanneer het NNN-gebied is krijgt de beheerende organisatie 50% van de beheerkosten vergoed door de provincie. In het groenbeleidsplan wordt ook ingegaan op onze wens om de realisatie van de groene zoom aan de westflank van Heiloo als onderdeel van de groene ring rondom Heiloo te vervolmaken.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Op 23 januari 2023 heeft uw gemeenteraad het beleidsplan 2023-2026: “Op weg naar klimaatadaptieve en natuurinclusieve gemeenten” vastgesteld. Dit groenbeleidsplan werkt het thema klimaatadaptatie verder uit in maatregelen ten aanzien van groen.

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

- Zorgplicht bomen (boomveiligheidscontrole)
- Omgevingswet (o.a. Wet natuurbescherming, bescherming houtopstanden)

Voorstellen ten aanzien van de bescherming van cultureel erfgoed (hagen, bomen op de landgoederen) vragen om een verdere uitwerking in het omgevingsplan.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

In het nieuwe groenbeleid ligt de focus op actuele maatschappelijke thema's zoals klimaatadaptatie en biodiversiteit. Groen is naast klimaatadaptatie en biodiversiteit ook van belang voor de (mentale) gezondheid van mensen en ontleend Heiloo zijn identiteit mede aan veel en kwalitatief hoogwaardig groen.

Wij zijn zuinig op het groen en willen behouden wat er nu is. Daarbij zijn er onderwerpen in Heiloo die een krachtig groenbeleid vragen zoals ruimtelijke ontwikkelingen en de hiermee gepaard gaande verharding en mobiliteit en verlies aan biodiversiteit en landschap. Een sterke groenstructuur is daarom juist nu zo belangrijk. Robuust kwalitatief hoogwaardig aaneengesloten groen biedt meer op het gebied van bovengenoemde thema's identiteit, gezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit dan losse stukjes groen omringd door verharding. Dit zelfde geldt voor een oude boom die qua biodiversiteit en klimaatadaptatie veel meer te bieden heeft dan een jong boompje. Intensief kort gemaaid gazon is groen maar voegt weinig tot niets toe aan biodiversiteit. Bloemrijke bermen met rode klaver doen dit wel. De kwaliteit van het groen doet er dus toe. Een nieuw groenbeleidsplan is noodzakelijk om tot een samenhangend en geactualiseerd beleid (en hiermee keuzes) voor de gemeente Heiloo te komen.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Wij hebben drie scenario's overwogen.

Dit waren:

- Kostenneutraal een visie op het groen aan u voorleggen

Gezien de verwachte slechte toekomstige financiële situatie van de gemeente Heiloo is dit groenbeleidsplan kostenneutraal opgesteld. Het groenbeleid wordt als richting aan uw raad voorgelegd. Wanneer uw raad het groenbeleidsplan vast stelt, vindt uitwerking ervan plaats bij herijking van het beheerplan in 2025. Op dat moment zal per maatregel (o.a. vervolmaken groene ring, uitwerking visie Noorder- en Zuiderneg en betere bescherming waardevolle houtopstanden) budget worden aangevraagd. Hiervoor willen wij onder meer een beroep doen op het groenfonds vanuit het gebiedsontwikkelings-programma Overeenkomst Nieuwe Strandwal (O.N.S.).

- Een groenbeleidsplan aan u voorleggen waarbij direct budget wordt aangevraagd voor het verwezenlijken van de ambities (bijvoorbeeld volledig natuurvriendelijk beheer).

Gezien de financiële positie van de gemeente is hier niet voor gekozen.

- Een groenbeleidsplan aan uw raad voorleggen waarin geen ambities zijn uitgesproken.

Wij hadden ervoor kunnen kiezen om ambities op landschap en biodiversiteit niet te benoemen zoals de visie op de Neggen, betere bescherming van waardevolle en monumentale bomen, vervolmaken groene ring en ecologisch beheer. Het historisch besef leert dat als er niet geïnvesteerd wordt in groen, de kosten later oplopen. De toestand van de Neggen laten dit zien. Ook voor dit scenario is daarom niet gekozen.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

De groenbeleidsplannen van de gemeente Bergen en Castricum uit 2021 kennen dezelfde opbouw met de thema's biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid en identiteit. Het groenbeleidsplan van Uitgeest is van 2015 en kent deze opbouw niet. Toen waren deze thema's nog niet zo actueel als dat deze nu zijn.

Fysiek grenzen de polders achter de Neggen aan de gemeente Bergen (Egmond aan den Hoef). Zowel bij de visie op de Neggen alsook bij de groene ring om Heiloo zal afstemming met de gemeente Bergen plaats vinden.

RISICO'S

Aan de voorstellen die wij uw raad aanbieden zitten risico's en onzekerheden. Dit zijn:

- Biodiversiteit: wij stellen uw raad voor om het natuurvriendelijk beheer uit te breiden, ook in de bebouwde kom. Op de website van de gemeente onder "maaïen" wordt het huidige maaibeleid uiteengezet. Er kan vanuit bewoners weerstand ontstaan als wij minder vaak gaan maaïen direct langs de huizen of tuinderijen.

- **Bomen:** wij willen de bomen in Heiloo beter beschermen. Heiloo kent geen kapvergunning, behalve voor de 246 monumentale en beeldbepalende bomen (218 gemeentelijk bomen en 28 particuliere bomen). Daarnaast zijn er regels voor het kappen van bomen en houtopstanden opgenomen in de bestemmingsplannen. Een voorbeeld van zo'n bepaling is het bestemmingsplan Landelijk Gebied (1997). Dit is de regel die geldt voor de bestemming Natuurgebied, bos -N(b)- die geldt voor Nijenburg en Ter Coulster. Ook kan groen worden beschermd wanneer deze is aangewezen als gemeentelijk monument zoals landgoed Ter Coulster. Er zijn particuliere bomen die niet op de lijst van monumentale en beeldbepalende bomen staan. Inwoners mogen een boom zelf aandragen. Er zijn ook bomen op landgoederen die niet beschermd zijn omdat deze bomen geen onderdeel zijn van de opgenomen houtopstanden. Het omgevingsplan vervangt de huidige bestemmingsplannen. Wij vinden het belangrijk om monumentale en beeldbepalende bomen te beschermen, mede vanuit cultuurhistorisch oogpunt. Een bebouwingscontour houtkap en groene kaart moeten worden opgesteld (juridisch risico).
- De voorgestelde visie op de Neggen is enkel uitvoerbaar als het achterstallig onderhoud wordt weggewerkt. Hiervoor is budget (aanvraag groenfonds) nodig. Vervolgens willen wij deze aanmelden bij de provincie Noord-Holland als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN heeft als doel de natuur te behouden en te versterken. Tot slot willen wij deze percelen overdragen aan een natuurbeherende organisatie (financieel risico).
- Voor het vervolmaken van de groene ring rondom Heiloo zijn wij afhankelijk van derden. Omdat de gemeente hier geen eigen grondpositie heeft kan de groenontwikkeling van het gebied tussen de Zandzoom en de Neggen een langdurig proces zijn (financieel en juridisch).
- Bezuinigingen op het groen zorgen niet alleen voor een slechter leefklimaat maar ook voor kapitaalvernietiging van het groen.

FINANCIËN

De financiële situatie in Heiloo ziet er voor de komende jaren niet goed uit. Daarom wordt er in dit plan geen extra budget aangevraagd voor het verwezenlijken van ambities. Volgend jaar komen we bij de herijking van het groenbeheerplan met voorstellen terug naar uw raad. Uw raad kan daar separaat over beslissen.

DUURZAAMHEID

Voor de inkoop van plantmateriaal stellen wij uw raad voor om enkel nog biologisch geteeld groen in te kopen (dit geldt ook voor biologische bollen). Met name bij de teelt van bloembollen worden chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt.

PARTICIPATIE

Er is een participatietraject doorlopen waarbij inwoners en stakeholders waaronder Natuurmonumenten hebben meegedacht. Dit traject startte reeds in 2022.

- Een enquête over groen in Heiloo stond open van 25 augustus t/m 6 oktober 2022. Op 21 november zijn de resultaten hiervan aan uw raad gepresenteerd. De resultaten

zijn voor een groot deel terug te vinden in de nota zoals meer aandacht voor natuurvriendelijk (maai) beheer en kleurrijk groen in het centrum.

- Op 20 september was er een informatiebijeenkomst in Fletcher Hotel Heiloo. Ook de uitkomsten hiervan zijn op 21 november 2022 met uw raad gedeeld.
- Op 13 maart 2023 was er een raadsinformatiemarkt in de Cultuurkoepel met diverse marktkramen van natuur- en groenorganisaties en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Raadsleden gingen met vertegenwoordigers van deze organisaties in gesprek om kennis en informatie op te halen. Ook inwoners waren bij deze openbare bijeenkomst aanwezig.

De participatie verliep aan de hand van zes thema's, te weten; groenadoptie, uitwerking groen- en ecologische structuren, biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid en identiteit. De verkregen informatie is geclusterd en opgenomen in het groenbeleidsplan.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na besluitvorming door uw raad zal de webpagina aangepast worden met actuele informatie. Vervolgens wordt in 2025 het beheerplan herijkt. Het beheerplan zal uitvoering geven aan het nieuw vastgestelde beleid. Het beleidsplan wordt om de 2 jaar geëvalueerd. De punten waarop het plan wordt geëvalueerd is behoud van het groen, meer specifiek bomen en boomstructuren. Verder een verbeterde inzet van natuurvriendelijk maaien. Deze evaluatie wordt voorgelegd aan het college.

BIJLAGEN

Groenbeleidsplan Heiloo 2024-2034

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

n.v.t.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

J. van den Beij-Veenstra
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester